

Farliga ämnen
Lorens van Dam
010-2404344
lorens.van.dam@msb.se

Konsekvensutredning för upphävande av Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 1996:3) om förbudsanslag och varningsanslag samt märkning av rörledningar vid hantering av brandfarliga och explosiva varor

1 Problemet

Sprängämnesinspektionens föreskrifter SÄIFS 1996:3 ställer i huvudsak följande krav:

1. Varningsskylt vid yrkesmässig hantering av brandfarliga varor (bestämmelse 3.1).
2. Förbudsskylt vid yrkesmässig hantering av brandfarliga varor (bestämmelse 3.1).
3. Rörledningsmärkning enligt standard SS 741 vid yrkesmässig hantering brandfarliga varor i rörledningar (bestämmelse 4.1).

Utöver dessa krav finns även krav på att skyltar ska vara slagtåliga och väderbeständiga, att skyltar ska placeras synligt vid ingång till riskområde eller vid riskfaktorer samt att skyltar ska tas ned när de inte längre gäller (bestämmelse 3.2 till 3.4). Trots titeln innehåller SÄIFS 1996:3 inga bestämmelser som omfattar explosiva varor.

På förslag från MSB, har Arbetsmiljöverket i sina kommande föreskrifter AFS 2011:19 om kemiska arbetsmiljörisker fört in krav på rörledningsmärkning för farliga kemiska produkter samt för vätskor med flampunkt upp till och med 100 °C. Avsikten med detta var att samla alla bestämmelser om rörledningsmärkning på samma ställe, istället för att som idag reglera rörledningsmärkning för just brandfarliga varor i en annan författning (SÄIFS 1996:3) än den som gäller för andra farliga ämnen och blandningar (idag reglerade i AFS 2000:4). Som konsekvens av detta måste bestämmelserna om rörledningsmärkning i SÄIFS 1996:3 upphävas då AFS 2011:19 träder i kraft (och ersätter AFS 2000:4) den 1 juli 2012.

Arbetsmiljöverket har även föreskrifter om skyltar och signaler, AFS 2008:13, vilka bl.a. innehåller de varnings- och förbudsskyltar som föreskrivs om i SÄIFS 1996:3. Därmed finns anledning att ifrågasätta om SÄIFS 1996:3 alls behövs. En analys har visat att konsekvenserna av att helt upphäva SÄIFS 1996:3 i praktiken är små, varför förslaget är att upphäva föreskrifterna helt. (Se vidare under rubrik 4 nedan för konsekvenserna.)

Ytterligare motiv för ett upphävande är dels att andra fortfarande gällande föreskrifter och allmänna råd från Sprängämnesinspektionen gör vissa avsteg från bestämmelserna i SÄIFS 1996:3, dels att den varningsskylt för organiska peroxider som föreskrivs i SÄIFS 1996:3 är felaktig i förhållande till det nya systemet för märkning av kemiska produkter i den så kallade CLP-förordningen (EU-förordning 1272/2008)¹.

2 Alternativa lösningar

Det finns inget alternativ till att upphäva SÄIFS 1996:3, då dubbelreglering med AFS 2011:19 annars kommer att ske från den 1 juli 2012. Det som kan övervägas är att MSB ger ut nya föreskrifter som endast motsvarar de i SÄIFS 1996:3 befintliga kraven på varnings- och förbudsskyltar, vilket inte kommer att regleras i AFS 2011:19. Det föreslås dock att eventuella förtydliganden av när varnings- eller förbudsskyltar behövs istället anges i MSB:s föreskrifter eller allmänna råd om hanteringen av de olika brandfarliga varorna, samt i handböcker och annan information från MSB.

3 Berörda

I princip berörs alla företag som hanterar brandfarliga varor yrkesmässigt, vilket är tusentals. Det handlar dock här om att upphäva befintliga regler, vilket inte innebär någon börda utan snarare en lättnad för företagen. Det är också möjligt att även fortsättningsvis märka rörledningar och skylta med varnings- och förbudsskyltar såsom föreskrivet i SÄIFS 1996:3, även om föreskrifterna upphävs.

4 Kostnader och andra konsekvenser

Kostnader

Ett upphävande av SÄIFS 1996:3 innebär inga kostnader för företagen.

---

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006

Andra konsekvenser

Ett upphävande av SÄIFS 1996:3 innebär följande:

- Kraven på varningsskyltar vid yrkesmässig hantering av brandfarliga varor blir inte lika uttryckliga och tydliga som idag.
- Kravet på förbudsskylt mot införande av öppen eld (den överstrukna tändstickan) vid yrkesmässig hantering av brandfarliga varor blir inte lika uttryckligt och tydlig som idag.

Vad gäller varningsskyltar ställer SÄIFS 1996:3 krav på varningsskylt vid all yrkesmässig hantering av brandfarliga varor. Enligt AFS 2011:19 krävs varningsskylt vid lagring av ”betydande mängder farliga ämnen och blandningar”. Begreppet ”farliga ämnen och blandningar” omfattar de flesta brandfarliga varor men inte alla. Effekten av ett upphävande av SÄIFS 1996:3 innebär därför att lagring av brandfarliga vätskor med flampunkt över 55 °C eller 60 °C (beroende på om de klassificerats enligt Kemikalieinspektionens föreskrifter KIFS 2005:7 eller enligt CLP-förordningen) och av väteperoxid med koncentration under 50 % inte längre uttryckligen kommer att kräva varningsskylt för den brandfarliga/oxiderande egenskapen. Det är framför allt hantering av dieselbränsle, dieselolja, lätt eldningsolja och gasolja som berörs av detta. Många av dessa produkter lagras dock i transportkärl som därmed är märkta för brandfarligheten enligt reglerna för transport av farligt gods (ADR-S, RID-S etc.) med en varningsetikett som innehåller en flamma (Klass 3). För lagring i andra kärl kan dock varning för brandfarligheten genom skyltning för dessa produkter upphöra om SÄIFS 1996:3 upphävs.

Andra vätskor med flampunkt över 60 °C än de ovan uppräknade (dvs. andra än de som transporteras som UN1202) är inte märkta för sin brandfarlighet enligt transportreglerna. Enligt det nyligen remitterade förslaget till nya föreskrifter från MSB om tillstånd till hantering av brandfarliga gaser och vätskor, undantas alla vätskor med flampunkt över 60 °C från tillståndsplikt utom dieselbränsle, dieselolja, lätt eldningsolja och gasolja (dvs. de som transporteras som UN1202). Därmed kan det ifrågasättas om de som hanterar dessa produkter med hög flampunkt, utom de som transporteras som UN1202, i praktiken kommer att uppmärksamma eventuella krav på varnings- och förbudsskyltar meddelade med stöd av lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE).

Utöver kravet på varningsskylt vid lagring av betydande mängder farliga ämnen och blandningar enligt AFS 2011:19, ställer AFS 2008:13 generella krav på adekvat skyltning på arbetsplatser om det finns risker för arbetstagare, t.ex. varningsskylt för brandfara eller förbudsskylt mot införande av öppen eld. Kraven i AFS 2008:11 är dock väldigt allmänt hållna och inte alls så explicita och tydliga som SÄIFS 1996:3 vad gäller vare sig när det ska finnas skyltar eller vilka skyltar som avses. De omfattar dock brandfarliga, oxiderande och

explosiva egenskaper, liksom andra farliga egenskaper (giftighet, frätande egenskaper och andra hälsofaror). Dessa förluster i tydlighet vad gäller anvisningar om användningen av varnings- och förbudsskyltar för brandfarlig vara som ett upphävande av SÄIFS 1996:3 innebär kan begränsas genom förtydliganden i framtida föreskrifter och allmänna råd om hantering av de olika brandfarliga varorna, samt i handböcker och annat informationsmaterial från MSB. De befintliga föreskrifterna om brandfarlig gas i lös behållare (SÄIFS 1998:7), de om hantering av brandfarlig vätska (SÄIFS 2000:2) och de om cisterner, gasklockor, bergrum och rörledningar för brandfarlig gas (SÄIFS 2000:4) är just nu under revidering, vilket innebär att ett eventuellt förtydligande av när varnings- eller förbudsskyltar ska/bör användas kan ske tämligen snart på dessa områden.

5 Överensstämmelse med Sveriges medlemskap i EU

Vad gäller varningsskylt för organiska peroxider överensstämmer SÄIFS 1996:3 inte med de nya märkningsreglerna från EU, vilka återfinns i CLP-förordningen. Ett upphävande av SÄIFS 1996:3 innebär därför i någon mån en korrigering till överensstämmelse med befintliga EU-regler. I övrigt skulle ett upphävande av föreskrifterna inte innebära några effekter avseende överensstämmelsen med Sveriges EU-medlemskap.

6 Ikraftträdande och informationsinsatser

Upphävandet av SÄIFS 1996:3 bör ske snarast efter den 1 juli 2012, då AFS 2011:19 ställer krav på rörledningsmärkning som överlappar dem i SÄIFS 1996:3. Utöver att märkning enligt standard SS 741 inte är ett uttryckligt krav i ASF 2011:19 föreskrivs dock samma sak i dessa föreskrifter som i SÄIFS 1996:3, vilket innebär att ingen större konflikt föreligger mellan kraven i SÄIFS 1996:3 och AFS 2011:19.

Föreslaget datum för upphävande av SÄIFS 1996:3 är den 15 oktober 2012, av praktiska skäl (tillräcklig remisstid samt tid för beredning av underlag till beslut). Då kraven i AFS 2011:19 och AFS 2008:13 är snarlika dem i SÄIFS 1996:3 bedöms behovet av informationsinsatser som ringa. Det är oproblemiskt att fortsätta att tillämpa bestämmelserna i SÄIFS 1996:3 även om föreskrifterna upphävs.

7 Företag som berörs

Företag som hanterar brandfarliga varor berörs. Det handlar dock om att upphäva befintliga regler, vilket inte innebär någon börda utan snarare en lättnad. Det är också oproblematiskt att fortsätta märka rörledningar och att skylta med varnings- och förbudsskyltar såsom föreskrivet i SÄIFS 1996:3 även om föreskrifterna upphävs.

8 Tidsåtgång och administrativa kostnader för företag

Ett upphävande av SÄIFS 1996:3 innebär varken tidsåtgång eller administrativa kostnader för företagen. De som idag följer SÄIFS 1996:3 kan fortsätta med det utan hinder.

Det får betraktas som en administrativ lättnad att reglerna för rörledningsmärkning framgent hanteras samlat i en myndighetsförfattning (AFS 2011:19), istället för som idag två. Vidare får det betraktas som en administrativ lättnad generellt att föreskrifter upphävs.

9 Andra kostnader och förändringar för företag

Inga andra kostnader eller förändringar för företagen förutses i och med ett upphävande av SÄIFS 1996:3.

10 Konkurrensförhållanden för företag

Inga konkurrensaspekter bedöms finnas av att upphäva SÄIFS 1996:3.

11 Andra aspekter för företag

Inga andra aspekter bedöms finnas av att upphäva SÄIFS 1996:3.

12 Särskilda hänsyn till små företag

Ingen särskild hänsyn till småföretag bedöms behövas då det är frågan om ett upphävande av regler.

13 Kontaktpersoner

Lorens van Dam, kemist/handläggare, tel. 010-2404344, lorens.van.dam@msb.se,
nås fr.o.m. den 6 augusti.

Torkel Schlegel, myndighetsjurist, tel. 010-2405069, torkel.schlegel@msb.se,
nås t.o.m. den 20 juli.